
DE ZWAKSTE SCHAKEL DOET DE KETTING BREKEN.

- Jonge hengsten lichte 2015

* D.G. Wiersma, Leeuwarden.

Foto's: Johanna Faber.

Wat bij het aanwijzen van **fokhengsten** belangrijk is. Allereerst een correct exterieur, het **modern** zijn in typ, gepaard aan een krachtige en lichtvoetige beweging van achter naar voren. Gunstig is als de hengst aanleg laat zien voor "gaan zitten" achter en rijzen in de voorhand. Het mooiste is dat deze eigenschappen minstens drie generaties aanwezig zijn. Belangrijk is dat hengsten verder aan de volgende eisen voldoen:

- I. Sterk verervende vaders.
- II. Sterk verervende moedersvaders
- III. Sterk verervende moeders en moederlijnen.
- IV. Dat ze de inteelt in het top segment doen dalen.

De echt aller zwakste schakel blijft de zwak bespierde en daardoor minder stabiele, knie waardoor, zeker bij belasting onder zadel of aangespannen, veel hengsten afvallen. Ook de stap kan de zwakste schakel zijn en tot afkeuring leiden.

De lichte hengsten 2015, aangewezen voor het vervoltraject met Johan Hamminga, bestaat uit 29 dieren. In schema de invloed per hengstenlijn.

	hengstenlijn	vaders	moedersvaders (aantal).
	Wessel	3	3
Aangewezen hengsten:	Jochem	15	8
	Hearke	7	12
	Ygram	1	1
	Gerke	1	5
	Ritske	2	0

Hengsten uit de lijn van WESSEL: 3

Thorben is de enige leverancier. Hij is belangrijk om zijn moederlijn, zijn sportprestaties en relatief vrije bloed, **maar het meest om zijn beste stap(cijfer: 8)**. In de primering van zijn veulens was hij bovengemiddeld. In de kampioensring jonge hengsten was hij bij de laatste vier en eerste in rubriek 6 bestaande uit negen hengsten. Zijn zonen:

Cat. 215: Thorben X Jasper X Nykle X Mark X Neenke, model- preferent. (Stam 110).

De jonge Jasper moeder is ster en **sport**. Ze heeft één dochter voorlopig kroon en één dochter ster. De grootmoeder heeft negen sterkinderen. De hengst heeft met Jasper en 2X Nykle twee vererfers van beweging. De merrie Neenke was een fraaie harde, toen al moderne, merrie die uitmuntend fokte. *De jonge hengst van 1.62 is mooi in de verhoudingen; mocht iets meer lengte in het zijaanzicht hebben. Zijn sierlijke front zou gebaat zijn bij een langer voorbeen. Hij stapt ruim en zet ook het voorbeen ver vooruit. In draf is hij hoog van de vloer en is er aanleg voor gaan zitten.*

Cat.217: Thorben X Tsjerk X Ygram X Lammert X Doet, ster en preferent (stam 50).

Ook hier een moeder die ster en **sport** is met drie dochters die stermerrie zijn. De grootmoeder is ster, preferent en **prestatie**. De overgrootmoeder heeft zes dochters preferent!

Deze Thorben heeft iets superieurs, is fraai gelijnd, gesloten in zijn bouw en luxe, mede dankzij een fraai front; maat 1.64. In stap is hij actief, soepel en voldoende ruim. In draf kan hij versnellen en mag daarbij nog iets meer gaan zitten.

Nr. 217 Master fan Ryp-Ein (Thorben x Tsjerk) foto: Johanna Faber

Cat.221: Thorben X Rindert X Djurre X Hearke X Freark X Rolanda model-pref. (stam 61).

Hier staan toch maar even vijf hengsten en een stammoeder die allen beweging vererfd.

Door de bloedopbouw is deze Thorben – maat 1.63- wat forser, ook in de hals. Die hals staat er mooi op, mocht iets meer nek hebben. Het voorbeen is voldoende lang.. Hij stapt krachtig en ruim met schwung. De draf is ruim, er is aanleg voor gaan zitten, maar het mag soepeler.

Hengsten uit de lijn van JOCHEM: 15; Tsjalle: 7.

TSJALLE is als reserve kampioen van de oudere hengsten, als leverancier van zeven zonen voor Ermelo en vooral als vader van de kampioen 2015 Jehannes, een superieur vaderdier. Als sportpaard is hij uitmuntend.

Een belangrijk facet in de fokkerij van Friese paarden is het modern en luxe zijn. Daarin ligt de waarde van het Jochem bloed. Tsjalle met (2x Tamme/ 3X Jochem) levert een waardevolle bijdrage. In de vererving van lengte voorbeen en ruimte in de stap (Mintse !) vraagt hij om compensatie. Zijn kandidaten voor Ermelo:

Cat. 46: Tsjalle X Sape X Sierk X Djurre (Romkje ster en pref); stam 49.

Heel positief is de kroon moeder met een beste **IBOP** met 8 op stap. Tsjalle heeft compensatie nodig inzake de ruimte in stap- niet in vlijt!- de moeder en Sierk kunnen daaraan bijdragen. De maat van moeder 1.64 en van de grootmoeder 1.65 compenseren de zwakkere hoogtemaat vererving van Tsjalle. Inzake de lengte van de hals draagt Tsjalle bij aan het tekort op dit punt bij Sape.

Deze hengst heeft een fraai model, is luxe, fraai in hals- nek!- hoofd. Hij stapt door het lijf met muzikale beat (Anky van Grunsvan) en draaft, krachtig van achteren naar voren en hoog van de vloer.. De hengst is heel elastisch.

046 Jort van stal Sluisweg (Tsjalle x Sape) foto: Johanna Faber

Cat 47: Tsjalle X Dirk X Oege X Herke; stam 19

De hengst is 1.61 en met de hengsten hierboven is dat ook de erfelijke aanleg. De merrielyn is die van Bikkel. De moeder heeft drie sterren, de grootmoeder twee.

Door zijn luxe een deftige hengst die in bouw en beweging wat royaler mocht zijn.

Cat. 226 Tsjalle X Beart X Rypke X Wessel: Ourenske ster- pref. (Stam 161)

De moeder is model, de grootmoeder ster preferent. Uit de korte lijn komt de imponerende en elastische hengst Gerben, die op de keuring wel hoger had mogen staan.

De Tsjalle zoon heeft een fraai type, is gesloten in de bouw en luxe. Hij stapt, met dank aan Beart, ruim maar kan daarin vlijtiger. De draf is ruim en soepel, maar moet nog meer onder de massa.

Cat. 229: Tsjalle X Ielke X Jurjen: Ankje f Fjildsicht, model pref 8*

Vader en moeder komen uit dezelfde merrielyn. We noemen dat een inteelt in de moederlijn.

Uit de lijn komen Feitse, Tsjalle en Thorben.

Een hoogbenige en moderne hengst met een fraaie bovenlijn; veel schoft, en een rijk front. De stap kon royaler, in draf is hij soepel, kan hij schakelen, maar mocht hij meer gaan zitten.

Cat. 231: Tsjalle X Andries X Oege X Hearke: Klasina, ster- preferent; stam 25

De moeder is 1.59, kreeg 4X een 2° premie, buiten deze zoon is nog weinig bekend over haar fokkracht. Maar vanaf de grootmoeder model- preferent 9* is het klasse.

Deze Tsjalle is met een maat van 1.66 grootramig, toont forser ook in het beenwerk. Hij is mooi in hoofd en hals. In draf is hij soepel en in balans, maar mocht het achterbeen iets sneller aantreden en verder onder de massa.

Cat. 234: Tsjalle X Ulbert X Foppe X Jochem X Franciska D, model-pref.; stam 25.

Francisca D was een van de vijf model dochters van de legendarische Vesta.

Foppe is een zwakkere schakel.

De stralende luxe van Franciska D was in deze nazaat te zien. Hij is heel deftig door zijn fraaie hals en blijde uitstraling. Zijn voorbeen is wel redelijk lang. De kruislengte mocht langer. Hij stapt vierkant en actief, maar het mag ruimer. In draf is er ruimte en lichtvoetigheid, maar daarbij kan hij nog meer achter gaan zitten en voor rijzen.

Cat.235: Tsjalle X Jasper X Leffert ; stam 44

De moeder is kroon **en sport**, en met Tsjalle gaf ze twee sterren. De grootmoeder is preferent. Uit de lijn kwam de hengst Ouke.

De jonge hengst heeft met Jasper en Leffert namen met een goede klank op de stamboom. Hij is mooi in de verhoudingen en het front staat er mooi op, met goede neklengte; de insnoering hoofd -hals mocht iets lichter. Hij stapt soepel en vlijtig. De draf toont hij blij met inzet en zweefmoment; hij kan schakelen en buigt goed in de sprong.

Overige hengsten uit de JOCHEM-lijn:

Cat 6: Meinse X Sytse X Ygram X Lammert, stam 50

Deze hengsten hebben nog veel landbouwtype in hun erfelijk pakket.

De zoon van Meinse mocht grootramiger, hij is goed in de verhoudingen met lengte in het kruis. Hij mocht iets meer schoft hebben en soepeler op de lendenpartij zijn. Ook een langer voorbeen en lichter hals zou wenselijk zijn. De stap is ruim, maar kan actiever. In de ruime draf zou hij hoger van de vloer en meer onder de massa moeten komen. Een sterkere bespiering van de knie kan gunstig werken. Sytse is qua erfelijke aanleg minder positief.

Cat 67: Onne X Rindert X Fabe X Setske ster-pref prest. (moeder van Beart)

Na de jonge moeder is het een lange rij preferenten. Een mooi voorbeeld dat ook de beste fokkers, door de inteelt gedwongen, een toevlucht tot Fabe namen.

De jonge hengst heeft allure in het front, een eigenschap die Onne goed vererft. In de verhoudingen zag ik graag minder lengte in de rug, en meer in de achterhand en breder schouder. De stap is ruim maar kan resoluter. In draf mag het achterbeen meer onder de massa en aanleg tonen voor verzameling.

Cat. 96: Aan X Fabe X Leffert X Hearke; stam 92

Het Fabe bloed blijft nuttig en nodig. Moeder en grootmoeder hebben één dochter ster. We zien graag meer preferenten.

De hengst heeft een moderne massa, is gelijnd, heeft lengte in het voorbeen. De stap toont hij stabiel, correct en met impuls. De draf toont hij met allure en in balans, de sprong kon nog iets meer buigen en hij mag, vanuit verzameling, wat hoger van de grond draven.

Cat. 142: Norbert X Beart X Krist X Leffert X Frans; stam 2

In de basis van de oude stam 2 staan de klinkende namen van Zierda M/P en Eeldertje M/P. Krist is qua erfelijke aanleg een onzekere factor.

Een hengst met hengstenuitdrukking, met veel allure en temperament. Hij toont een ruime stabiele stap, de draf is actief van achter naar voor, hij heeft aanleg voor schakelen en buigt in de sprong. Maar ook hier is de zwakke schakel de knie die in stabiliteit moet groeien. Dat en zijn temperament vragen veel kracht als de belasting in het werk er bij komt.

Cat. 143: Norbert X Fridse X Heinse X Jildert; stam 128.

Stam 128 heeft al veel hengsten geleverd; o.a. Leffert en Reinder.

Vergeleken met de vorige hengst is deze minder modern. Men gunde de hengst zo van harte de opdruk en de manier van draven van Norbert. Nu is het meer het beeld van Nammen, via Fridse. Een goed voorbeeld dat het moderne nog lang niet fokvast is.

Cat. 166: Maurus X Beart X Piter X Djurre; stam 50.

Bij Maurus, die op onderdelen verbetert, past een hengst als Beart die breed goed vererft. Ook Piter is niet de sterkste vererver. Moeder en grootmoeder kunnen ook beter vererven.

De zoon van Maurus is voldoende modern, meet 1.64, heeft veel front, met lengte in de nek. Het voorbeen kon langer en het achterbeen iets meer onder de massa staan. Hij stapt ruim en actief maar de ruime draf kan meer van achteren naar voren verlopen.

Cat. 168: Reinder X Heinse X Hearke X Teake; stam 138.

De moeder kreeg 4X een eerste premie, is ster en preferent en leverde een beste **IBOP**. De grootmoeder kreeg drie dochters ster en de overgrootmoeder is preferent.

De Reinder zoon van 1.65 is een fraai gelijnd rijpaard met een mooie gebruikshals. Hij stapt goed, maar nog iets ruimer zou mooi zijn. In draf toonde hij veel lossigheid en sprongbuiging. Als de kracht toeneemt zal dat zijn prestaties gunstig beïnvloeden.

Cat. 278: Wimer X Brandus X Tamme X Peke; stam 8.

Wimer liet zich op deze keuring best zien en nam deel aan de kampioenskeuring. De moederlijn is dezelfde als die van Sierk. De jonge moeder had 2X een eerste premieveulen. Iets meer preferenten in de moederlijn zou mooi zijn geweest.

De Wimer zoon van 1.63 heeft een mooi exterieur. Er is ruimte in stap en draf. Hij beweegt goed van achteruit. In draf mag hij nog wat meer rijzen. Laten we hopen dat het lukt als de kracht toeneemt

Hengsten uit de lijn van HEARKE: 7

In deze lijn probeert de jury, buiten Beart om, andere zonen van Jasper een kans te geven. Dat lukt dit jaar met drie zonen van Dries en drie van Uldrik. Toen Dries zijn verrichtingsexamen deed was ik laaiend enthousiast. Maar als fokhengst lukt het minder.

Bij de zonen van Dries schort het vaak aan maat en voorbeenlengte. Haitse is superieur in de sport: Prix st Georges. Maar een zoon heeft hij nog niet. Uldrik, kampioen in 2010 en 2011, kwam met zeer hoge cijfers uit de verrichtingen: 7,5 stap; 9,5 draf en 8,5 op rij-men en tuigproef. Wat zouden we dat graag zien in zijn nafok! Voor Jisse, Tjalbert, Haitse, Pier en Maeye was er nu geen succes. Vooral omdat Jisse vrij is van Wessel en Jochem bloed was het jammer dat zijn zonen cat. 3 en 129, uit de moeder van Wimer, tekort schoten in exterieur en 129 ook in stap. Van de absolute tophengst Beart kreeg één zoon de kans. Maar hij heeft al zes zonen en wat als er hengsten bijkomen uit zijn dochters?

Cat. 28: Dries X Fabe X Fetse X Piter: Aukje Boszorg M/Pref ; stam 50

De moeder is model en sport; de grootmoeder model en preferent en dan volgt Aukje voornoemd. Zij is moeder van Stendert. De erfelijke aanleg voor modern kan groter.

Deze hengst is wel groot – 1.66- is modern en heeft een mooi front met lengte in de nek en een mooie insnoering hoofd-hals. In het middenstuk is hij iets gezonken (Fabe). Zijn voorbeen mocht langer. In stap is hij voldoende ruim, de ruime draf mag met meer stuwning onder de massa.

Cat 104: Dries X Sape X Abe X Nykle; stam 94.

De vier hengsten op rij zijn niet vererfers van maat. Moeder en grootmoeder zijn 1.60. Voor de moeder-2007- is dit de eerste ster, grootmoeder heeft uit tien veulens twee sterren.

De jonge hengst meet 1.60. In type mocht hij meer rek in zijn lijf hebben, groter zijn, ook lichter in massa en in hals. Hij heeft een ruime correcte stap en in draf stuwt hij sterk onder de massa.

Cat. 105 Dries X Tsjerk X Oepke: Puck ster- pref 10*; stam 65

De moeder heeft vier dochters ster, waaronder twee van Dries. De grootmoeder is prima met 10 sterren, op haar volgt de Lammert merrie Wardi, ster.pref.

De hengst van 1.64 mocht iets rijker in type zijn, de hals die er goed op staat mocht slanker en het voorbeen langer. Hij draaft graag groot, gaat zitten, maar moest met meer gemak schakelen.

Cat. 259 Uldrik X Fetse X Jurjen X Warna, ster en pref;stam 83

In de basis van de stam zijn Oene en Nanne, om de Ynte invloed, mooie namen. De moeder van 1.60 heeft nog geen ster kinderen; de grootmoeder twee uit tien en in 2013 een 1^e premie veulen (Jerke). De nafok van beide merries kon wat overtuigender.

De hengst heeft een mooie maat van 1.64, is goed in de verhoudingen, mocht iets dieper in de flank. Hij stap en draaft ruim, maar het zou wat stabiel en lichtvoetiger mogen. Meer bespieling van de achterhand zal daarin gunstig zijn.

Cat. 262 Uldrik X Feitse X Nykle X Herke X Maeyebloemke ster;stam 22

De moeder heeft drie veulens met een 2^e premie; grootmoeder op 14 veulens 2 ster. In de moederlijn zien we graag meer maat en preferente merries. Feitse en Nykle zijn positief.

Deze Uldrik, maat -1.65-, is mooi gelijnd, heeft een lang voorbeen. Hij mocht iets rijker in type en in het beenwerk fijn-harder. De stap is ruim en kan vlijtiger. De draaf is ruim maar kan lichtvoetiger en hoger van de vloer.

Cat. 268: Uldrik X Tsjalke X Jacob X Oege;stam 25

De kroonmoeder- 1.63- had in 2014 een 1e premie veulen van Epke. De grootmoeder is ster en sport. Zij heeft één sterdochter.

In type vond ik dit de mooiste Uldrik; hij is correct gebouwd en toont een deftig totaalbeeld. In stap en draaf is hij ruim en in draaf hoog van de vloer, dan mag de beweging nog meer onder de massa.

268 Mink Fan Veldzicht (Uldrik x Tsjalke) foto: Johanna Faber

Cat. 83: Beart X Anton X Jelmer X Reitse ; stam 15

De moeder, maat 1.63, is stamboek, maar heeft acht sterren: zeven van Beart en één van Norbert.

Deze Beart zoon heeft een mooie bovenlijn, is goed in de verhoudingen en heel deftig qua model. De stap is regelmatig en ruim. De draaf is ruim komt onder de massa, maar daarbij mag hij nog meer gaan zitten. Een sterkere achterhand zal daaraan bijdragen.

Hengst uit de lijn van YGRAM: 1.

Het lijkt me nuttig dat, indien mogelijk, hengsten lijnen blijven; ook deze. Er is één kandidaat.

Cat 4: Maurits X Olof X Jochem: Wieke fan Hylpen ster-pref 6*; stam 15

De combinatie Olof X Jochem is in deze lijn en vaker een succes. Olof versterkt de stap en Jochem het front en lange voorbeen. De moeder is preferent met een dochter model en **sport**, 3 ster en had in 2014 een eerste premie veulen.

Eise is een sterk gebouwde, goed gelijkende hengst van 1.66, met mooie verhoudingen en een mooi front. De insnoering hoofd hals mocht iets lichter. De hengst stapt, mits ontspannen, vlijtig en net ruim genoeg; gehaast is hij minder ruim. In draf gaat hij vanaf de eerste pas zitten en komt hij achter hoog en is hij ruim naar voren.

Hengst uit de lijn van GERKE:1

Omdat Fabe vrij is van Wessel, Hearke en Jochem (!) blijft zijn bloed belangrijk.

Cat. 15: Fabe X Felle X Anton X Hanneke Boszorg M/P; stam 50

De moeder heeft drie dochters ster, de grootmoeder vijf. Beide hebben een maat van 1.61.

Deze zoon van Fabe van 1.67 is zeer luxe. Superieur is zijn koninklijke front met een lange slanke hals, veel lengte in de nek en een sprekend klein hoofd. Het wat lange middenstuk is iets gezonken (Fabe). De lengte en het gebruik van het voorbeen is excellent. Maar hij moet krachtiger worden in de achterhand, stabiel op de knie, wil hij de belasting in het werk aan kunnen.

015 Kardinaal (Fabe x Felle) Foto: Johanna Faber

Hengsten uit de lijn van RITSKE : 2

Cat. 87: Anders X Beart X Ruerd X Gerlof X Marko

Het is de lijn waar eens Lammert 260 uit kwam. De moeder van 1.68 is ster en heeft met Anders twee nazaten ster. De grootmoeder is stamboek- pref. met vijf sterren. Na de moeder komen drie preferente schakels. Gelet op de vererving index van Anders is er veel compensatie nodig vanuit de moederlijn. Beart draagt zeker bij.

De hengst van 1.66 heeft allure, in zijn bouw is er lengte in de rechte croupe, maar zou de schouderpartij breder mogen en met meer schoft. De stap is ruim maar kan soepeler, de draf is in balans met ruimte en schakelend vermogen; het voorbeen grijpt goed naar voren. Maar het kan krachtiger.

Cat. 119: Gjalt X Karst X Naen X Freark X Gerke: Zandra;stam 47.

De moeder is 1.62, en ster –preferent 4*, de grootmoeder leverde 17 veulens w.v . 7 ster.

De stammoeder Zandra ken ik vanuit mijn geboortedorp, het was een fraai en temperamentvol paard en als tuigpaard een natuurtalent met een enorme inzet.

Met tweemaal Naen en eenmaal Doeke, vader van Karst, heeft de hengst onverwant bloed.

Zijn verwantschaps % is het laagste in de jaargang. Hij is jeugdig, luxe en gelijnd en heeft fijn-hard beenwerk. Hij mist nog de hengstenuitdrukking. In stap is hij correct en actief en zet hij het voorbeen goed naar voren weg .In draf was hij wat gehaast en mocht hij meer gaan zitten en in de voorhand rijden.

Ermelo:

Dat de jury de “tweede helft” van de derde bezichtiging opschuift naar Ermelo zorgde voor minder druk. Hengsten die voorheen werden afgewezen krijgen nu een kans. “Zo gaan we er mee om”, aldus de Boer, voorzitter hengstenjury.

Het is nu hopen dat de hengsten fris blijven, soepel in de rug en aan de minder nageeflijke kant. Het lijkt me zinvol dat er niet alleen in Ermelo (Hamminga) , maar ook thuis met kundige supervisie wordt gereden. En het meest hoop ik dat de jonge dieren door verstandige trainingsarbeid bespierder worden in de achterhand en conditie opbouwen.

Het is afwachten uit hoeveel en welke hengsten jaargang 2015 zal bestaan. Het is, aldus Hellinga, reëel om gemiddeld in een jaargang te rekenen op vijf hengsten. Van die hengsten zijn er dan weer weinigen die goed fokken. Zelfs kampioenen (Time, Maurus, Haitse, Uldrik...)en toppers in de sport (Peke, Gaye, Wierd, Tsjabring, Olgert, Adel, Anders) maken de hoge verwachtingen niet waar.

Maar iedere nieuwe jaargang geeft hoop op één of twee hengsten die wel een positieve bijdrage leveren. Daar zien we gespannen naar uit!

Zie voor meer prachtige foto's de site van Johanna Faber: www.johannafaber.nl